

L'ESQUELLA

DE LA TORRATXA

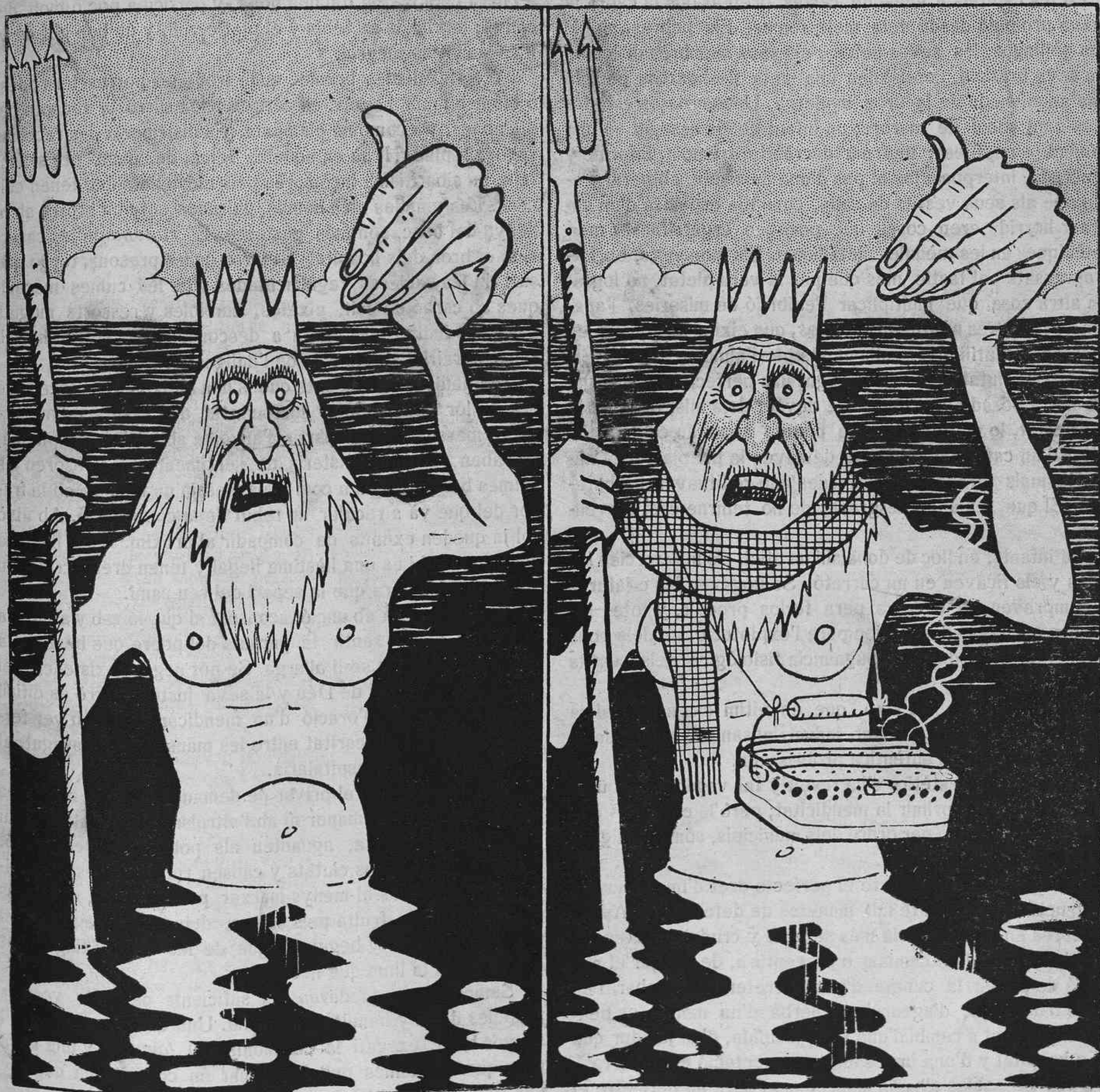
BARCELONA, 23 D'AGOST DE 1912

NÚM. 1756 ANY XXXIV



PERIODIC HUMORISTIC ILUSTRAT

10 centims Atrassats: 20



LA PROPAGANDA DE NEPTÚ

(L'estiu passat) — ¡Vinguin, vinguin, que es molt fresqueta!

(Aquest estiu) — ¡Vinguin, vinguin, que està molt calentona!



CRÒNICA

¿Ont aniran els pobres mendicants?

Acabo de saber una nova que m'ha sumergit en greus reflexions. Els senyors batlles dels pobles veïns han sol·licitat del nostre senyor batlle una cordial avinensa pera extingir la mendicitat.

En les capitals y viles de certes pretensions la capta ja estava prohibida desde feia molt temps. Els pobres, ab els seus pellingos, les seves nafres, els seus membres dislocats y la seva bruticia, constituïen una nota deshonrosa pera la bona anomenada de la urbs moderna. Unes crosses estintolades a un socol de marbre; un infant pollós assegut en una graonada sumptuosa; una mà decrepita, trèmola, informe y llatzerada, interposantse al pas d'una damisela, ab perill d'arriparse als seus vestits de seda, com tija espinosa d'un esbarzer horrid, eren coses que posaven esgarrifances neurastèniques en les mèdules ciutadanes. Els moneders, obrintse apressats pel fastic, més que per la vera pietat, no lograven altra cosa que multiplicar l'exhibició de miseries, l'aparició de monstres *victor-huguescos*, que eixien de l'ombra en processons reptiliques, enllaminats per l'almoïna segura. Els pobres de ciutat havien devingut uns perfectes psicolegs. Una nafra posada oportunament davant dels ulls, obliga a la generositat, lo mateix que una pistola arran de celles en la solitud d'un camí ral. Y molts deixaven la pistola per la nafra. Els mals afrosos eren finques que redituaven bàrbarament. El que tenia la desgracia de no tenirne cap, l'inventava.

Als infants, en lloc de donalshi un ofici, els hi retorcién les cames y els ficaven en un carretó. Se llogaven les criatures y's compraven els ceguets pera ferlos produir, y totes les infamies eren posades en joc pera l'explotació, no dels bons sentiments, sinó de la repugnancia fisiològica dels sentits horrorisats.

Y heusaquí com tot això, que en ultim cas no era altra cosa que la fam progressant, industrialisantse, mentalisantse, ha desacreditat l'autèntica probrissalla.

Una qüestió d'estètica s'ha resolt y tal vegada una qüestió de moral, al suprimir la mendicitat; però's captaires que han deixat d'esserho per ordre dels municipis, són més dignes de la compassió que abans.

Jo estic que la miseria té el perfecte dret d'importunar a l'opulencia. L'opulent té mil maneres de defensarse. Apilar els pobres en un asil, es la més senzilla y crudel de totes, es negalshi el consol de caminar a la ventura, de menjar el seu rosegó de pa en la cuneta d'una carretera, d'estobarlo en l'aigua d'una font; d'ageure's a l'herba d'un marge, es pèndreli la llibertat a cambi d'una sopa insípida, d'un jas dur que pud a hospital y d'una imposada reglamentació ensopidora...

Quan els pobles s'hagin mancomunat pera no permetre el pas dels captaires, quan a cada capital n'hi hagi un diposit,

quan el cego senti el colpejar de les crosses del coix y el coix contempli les inflors de l'escrofulós y l'escrofulós escolti el pantejar y la ranera de l'asmatic y una mateixa llossa els hi serveixi la menestra, y el jove sense ofici tingui enfront el vell decrepit que babeja sobre el plat, allavors la conciencia dels que sostenen l'asil restarà tranquila y la negra tristesa passarà pels cors dels desgraciats, feréstega y homicida.

El mendicar de poble en poble y de casa en casa té la seva poesia; en cada campanar que veslluma al lluny, en cada teulada que rosseja dins el bosc, el pobre espera arreplegarhi una bona almoïna, y l'ilusió va renovantse sempre. A voltes les campanes repiquen a festa y el pobre acut allà ont repiquen les campanes; a voltes arriba, impensadament, a l'hora d'un bateig o d'una boda, y participa poc o molt del convit; la vianda es tebia y el plat curull, y un bon got de vi li es servit ab alegria.

Y en les diades brunes, quan troba les portes fermades, o els habitants hostils, ell cerca en son sarró la recapta del dia abans, y's combina els apats, y's distribueix les raccions segons li plau. Hi hà en aqueixa feina, de cuinar per sí mateix, un sibaritisme incomprès pels afortunats que tenen cuinera. Les viandes més humils, guisades sota un arbre, ab la llenya del bosc, són més gustoses. El *rancho* de les casernes, el brou dels hospitals, el farro de les presons, tot lo que surt de les calderes reglamentades y de les cuines mecàniques ab carbó de cok, aixetes, currioles y ressorts moguts per mans indiferents, flaira a desconsol y el ventrell ho reb sense agrairho ab els oigs de l'indigestió.

Els dadivosos ordenats que s'han deixat convencer que era millor contribuir al sosteniment d'un asil, pagant una quota mensual que repartir l'almoïna ab la seva propia mà, no saben res dels misteris de sentiment que atresoren les ànimes bones. Paguen com si paguessin un impost, ab la fredor del que và a recullir un rebut de la contribució. Ab això sol ja queden eximits de compadir al proxim. Tota llàstima que'ls pertorbi es una llàstima ilegal y tenen dret a cridar un agent d'ordre pera que la separi del seu camí.

L'almoïna feta ab unció, aconsola al que la reb y al que la dona. Es plaent sentir la paraula del pobre que beneeix la generosa mà que se li allarga. Se pot negar l'existencia del cel y de l'infern, la de Déu y la seva justícia; però es dificil negar l'eficacia de l'oració d'un mendicant que, ab ver fervor, ab el pa de la caritat entre les mans, la diu, assegut, al llindar d'una casa hospitalaria.

No, amics meus, el privar de demanar almoïna no té res que veure ab la germanor ni ab l'altruisme. Y, mentres sigui possible la pobresa, aguanteu als pobres ab resignació. Si us fan nosa en les ciutats y causen rubor als esperits civilistes, deixeu los al menys marxar pel camí ral, deixeu los que prenguin la fruita pels camps, deixeu los que pidolin el pa per les masies y beguin l'aigua de les fonts y tinguin tot el cel y tota la llum que necessitin.

Sempre us en quedaran els suficients pera fer vostres parodies de fè y humiltat cristiana. Una dotzena pera que'l senyor bisbe executi la cerimonia del *lavatori* y una altra pera que les dames puguin formar un comitè, una capta y una tómbola, ont la galanteria ofreni lo que mai hauria ofrenat el sentiment.

Y ara, perdó, si aqueix article es massa seriós pera un periodic humoristic.

P. BERTRANA

L'Esquella de la Torratxa

de la vinent setmana publicarà un article del notable periodista Josep Miró, titolat

"RIFES Y RIFADES"

en el que tractarà extensament de la ruïnosa competència que's fan els diaris madrilenys, donant a sos llegidors cupons pera rifes, en lloc de bones informacions.

LA TORRE

BREU DISQUISICIÓ SOBRE AQUESTA NECESSITAT (?) DE LA VIDA MODERNA

Es cosa universalment sapiguda que l'home, quan està bé, lo primer que pensa es com se les compondrà pera estar malament.

A copia d'anys, gastos y paciència, un ciutadà ha conseguit arreglar-se una habitació agradable, tranquila y, sobre tot, còmoda. Té balcon per aont, al hivern, li entra el sol; té persianes que, al estiu, el resguarden dels seus raigs; aquí l'ample quarto ont dorm; allà el bonic despaig ont escriu; tocant a la galeria, el menjador; al costat, la saleta ont se renta y's pentina.

Però un dia—generalment, un dimars—l'home, ja acostumat an aquell menjador, an aquella galeria, an aquell quarto d'escriure y an aquelles persianes, y no volentse recordar de que la costum es una segona naturalesa, sent de sobte el veement desitg de llogar o comprar una torre.

MÀXIMA: La torre es una necessitat que, analisada sèriament, no es gens necessaria.

Potser aquet desitg l'home no l'hauria sentit mai. Però ha vist que'l veí del davant va a la torre, que'l de dalt va a la torre, que'l de baix va a la torre, que'l del costat va a la torre, que'ls amics, els parents y'ls coneguts van a la torre, y l'infelís, sense compendre bé lo que fa y cedint an aquest esperit d'imitació, que per lo regular es l'unic esperit que posseeix l'home, determina fer lo mateix que han fet els veíns, els amics, els coneguts y'ls parents.

MÀXIMA: La majoria de les torres són filles del contagi.

Al principi, llogada la torre o comprada, tot va bé. La novetat, tapant ab son vel encisador els ulls del home, no li deixa veure el mal negoci que ha



NITTA-JO

(La cansonetista que està, avui, al candelero.)

fet al canviar les segures comoditats del seu niuet ciutadà per les mil deficiències d'aquell edèn problemàtic. Mes, passen els dies; el menjador resulta estret, la xameneia no tira, el sol toca a tot arreu, de nit no pot sortir-se de casa... y l'home, tornant poc a poc a la realitat, pensa ab amargura: «¡Si jo ho hagués reflexionat millor!...».

MÀXIMA: No la compris, la torre: llògala. Aixís, quan te'n cansis, la podras deixar.

Si la torre es lluny y tu tens les ocupacions a ciutat, passes la vida anant y venint, sufrint les incomoditats dels trens espanyols y disputant ab revisors mal educats y ab passatgers dignes de ser revisors. Si es al Putxet, o a Horta, o a Sarrià, o a Vallcarca, posa el tramvia en lloc del ferrocarril y tindras els mateixos empipaments y les mateixes disputes.

Ademés, la torre als voltants de Barcelona!... Sols els que s'hi han trobat saben lo dolorós que es, a la llarga, el tenir-ne una. Al estiu hi has d'anar ben sovint pera regar l'hortet y veure si t'han robat les figues. Els dissabtes, acabada la feina, corre cap allà com un desesperat, pera arribarhi just a l'hora de sopar. Els dilluns, lleva't dematí, esmorza y fes el cap viu pera ser a Barcelona a l'hora reglamentaria. Y això cada setmana, cada estiu, cada any, tota la vida...

MÀXIMA: De molts amos de torres podria ab raó dir-se que estan condemnats a *torre perpetua*.

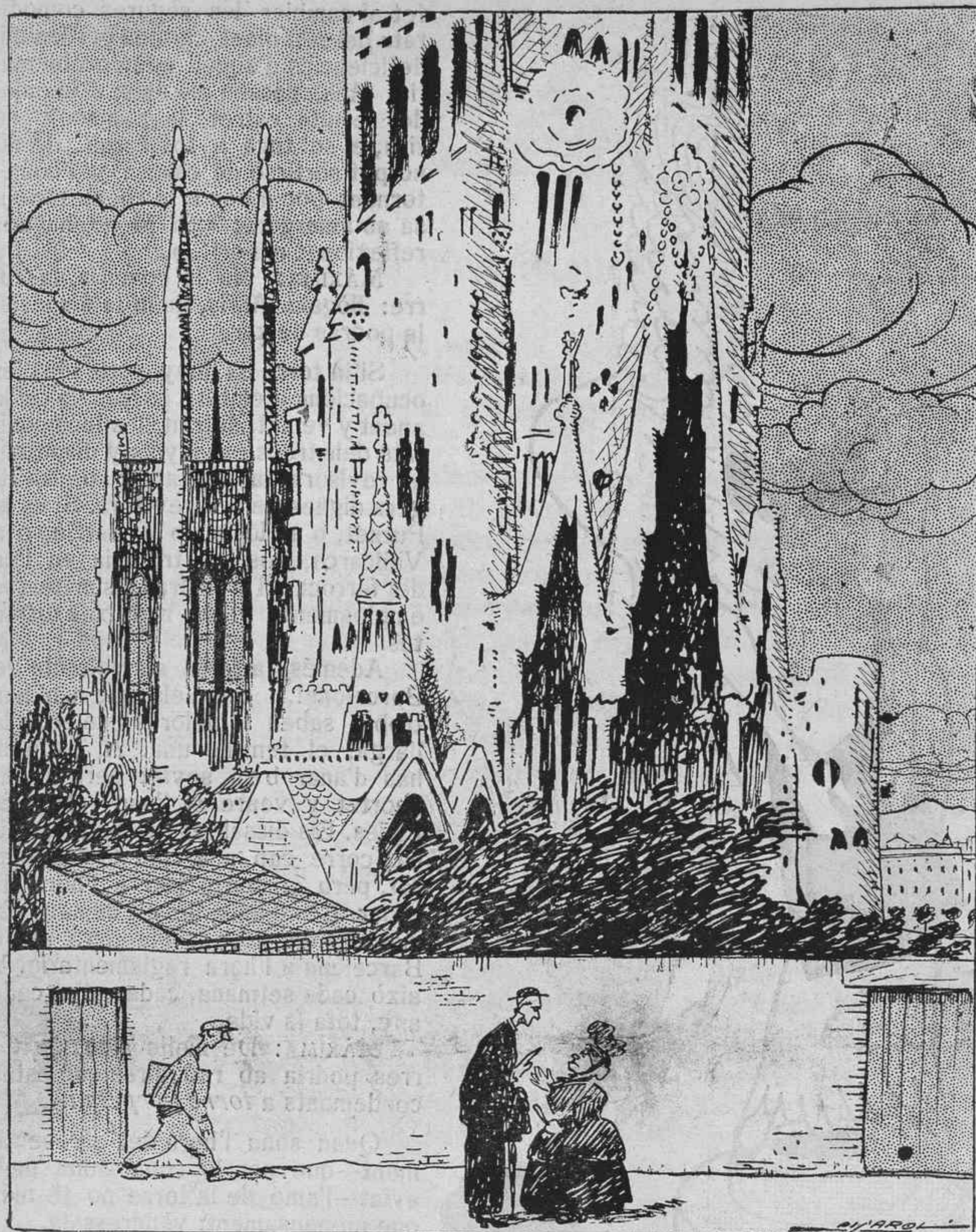
Quan sona l'hora del arrepeniment—que per lo comú sona molt aviat—l'amo de la torre no té més que un pensament: vèndressela.

Però ¿a qui? ¿Còm? ¿En quines condicions?...

Els amics a qui en parla ni se'l volen escoltar. ¡Bons estan els temps pera enredarse ab torres!... Algú d'aquets que hi trafiquejen potser encara se la quedaria, però no'n pot donar més que vuitcents duros. ¡Y al duenyo n'hi costa tres mil!... ¿Posar un anunci al diari?... Si lo que als diaris hi sobra són anuncis de torres que's venen a preu de ganga!...

Y l'home, recordant que la nit anterior li han robat quatre gallines, dugues aixetes y un tros de canó de plom, y que abans d'ahir el palaleta va portarli un compte de petits remendos que pujava disset duros, se mossega els llabis y espera, espera...

MÀXIMA: Sempre que passis per davant d'una torre y vegis que l'amo't mira, pensa que aquella mirada vol dir: ¿Me la compres? Te la donaré barato...



DEL MAL, EL MENOS

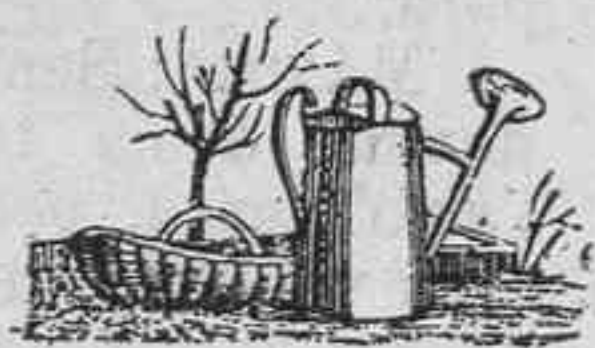
—¿Que no ho sab, donya Úrsula?... Aquest Ajuntament lliberalot vol portar els Encants a la Sagrada Família.
—Bé..., de tot s'ha de donar gràcies a Déu. ¡Pitjor seria que portessin la Sagrada Família als Encants!

No obstant, la torre, malgrat els seus numerosíssims inconvenients, es una cosa molt útil.

Molt útil als amics del propietari que, ara l'un, ara l'altre, hi pugen els diumenges ab la seva família, y allí passen el dia, y hi dinen y s'hi atraquen de fruita, y a entrada de fosc, cantant y rient, se'n entornen a Barcelona ab un cistell ple de peres y préssecs.

MÀXIMA: La torre sols resulta agradable quan no es nostra y el seu amo ens hi convida a dinar.

A. MARCH



Pronostics fallits

Farmaceutics, «Neotafies», notaris y capellans, estan indignadíssims contra els metges del collegi de Barcelona. Veritat es que tenen raó d'estarne. Aquet cop els l'han feta massa grossa.

Els sabis doctors de Canprosa varen assegurar, l'estiu passat, que aquest any tindriem el còlera, un còlera *maco*, serio, teatral; que l'empenta propagadora del bacilus seria tan extraordinaria, que per allà al Maig els barcelonins ja comensariem a agafarlo, per allà al Juliol moririem com a mosques y per allà al Setembre no quedaria ni en Peyo pera contarho, com a historiari, a les futures generacions.

Y, efectivament, els propis metges afirmen que a Barcelona, aquest estiu... hi hà una salut que empesta. Una salut tan admirable y una tan migrada mortalitat, en comparació ab altres èpoques caniculars, que'ls mateixos fabricants de creus funeràries... se'n fan creus.

Tan seriosa y formalment varen pronosticar els deixebles d'Hipòcrates la terrible invasió colèrica pera enguany, suposant que'ls germens de la peste estaven a punt de caramello, que, naturalment, els farmaceutics proveiren de làudano, que se'ls està fent malbé; les «Neotafies» emmagatzemaren caixes de mort, que se'ls corquen; els notaris acapararen tot el paper sellat dels estancs, que ara se'ls hi mengen les rates, y els capellans ompliren de cera les sagristies en expectativa de misses de difunts.

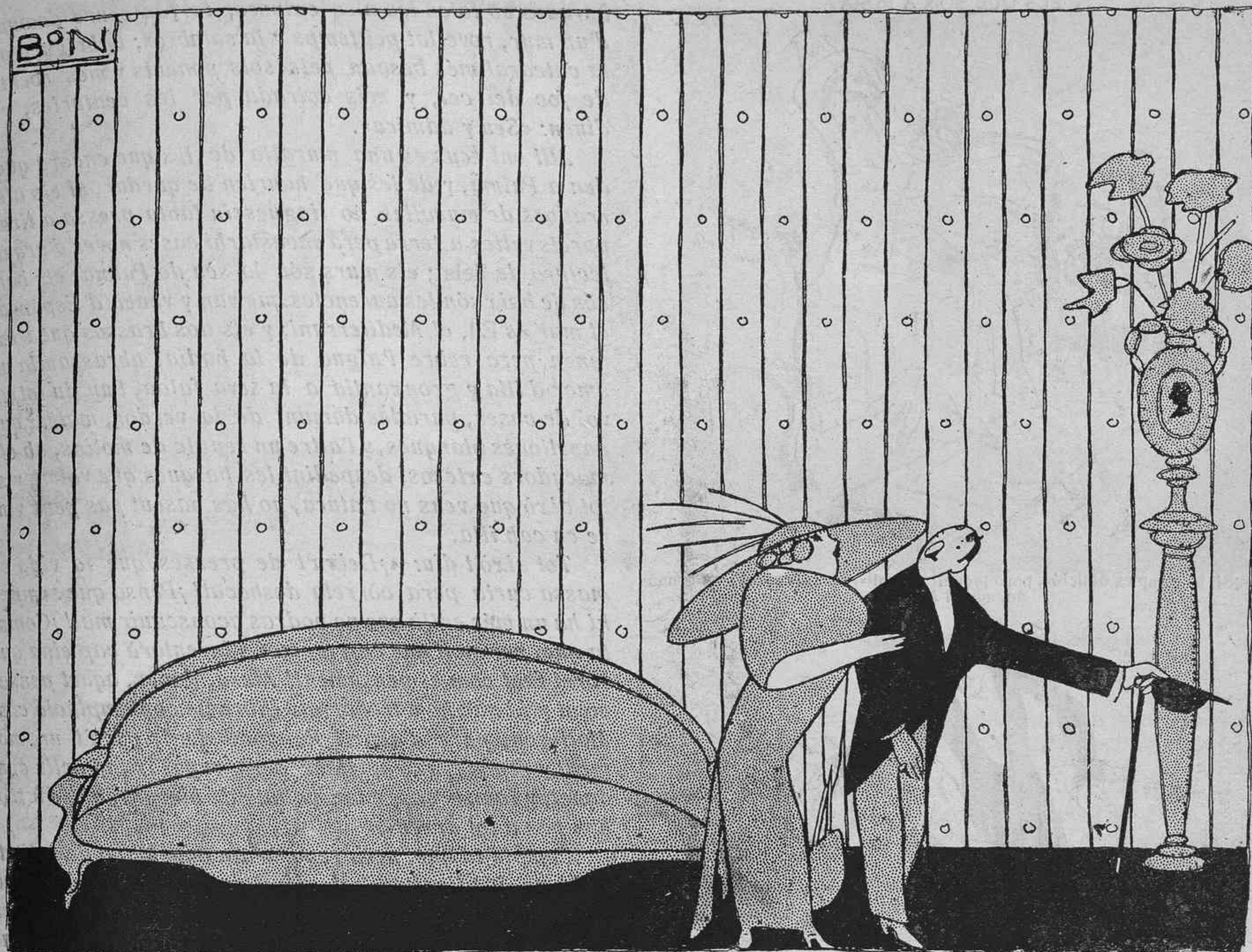
En els rams d'higiene social, aqueix excés de salut pública està ocasionant grans trastorns interiors, difícils de solucionar. Perquè... miremo fredament, ara que no fa calor. Si no's dona el més insignificant cas sospitós en tot el radi barceloní; si no's troba en tota la ciutat un malalt... ni pera medecina; si no hi hà malura, ni sisquera alarma;

ni un miserable mal de ventre produït per les figues primerenques, ¿còm justificar l'inversió de tantes pessetes destinades a combatre un enemic que no existeix? ¿Còm poder fer merits, y guanyar glories, y demanar augment de sou, els centenars d'empleats en els hospitals, brigades y lazarets?

—La previsió no està mai de més en una capital—diran vostès. Conforme. Però es el cas que, degut a l'exaltació imaginativa dels metges que anunciaven veritables horrors pera aquesta temporada, s'han exagerat tant, avui, les precaucions, que'l pressupost d'higiene aviat sobrepujarà al de les visites a la mina de Moncada, lo qual no deixarà d'esser un gros absurde.

¡Y ai pobres de nosaltres, l'any vinent!

L'any vinent, que'ls sabis no'ns previndran; l'estiu que ve, que viurem tots refiats, ni els olis hi seran a temps. Morirem de totes les pestes, anant pel carrer, com els d'aquella pel·lícula que va tenir tant exit. Tinguin compte qui'ls ho diu. Això'ns demostrarà que en aquet món tot es relatiu, dub-



PERILL SISMIC

—Però, escolta, Enric... ¿Per què no vols descansar una mica aquí a l'otomana?
—¿A l'otomana?... No, noia, no; tinc por de terremoto.

tós y incert. Lo únic cert y positiu, lo únic que no té *vuelta de Abajo*, que deia aquell, es que, ab les seves falses alarmes y ab els seus pronostics fallits, els sabis *galenos* barcelonins han quedat com un drap brut y s'han colocat a l'altura d'una espartenya. Aqueixa errada es pera'l Colegi de Medicina una taca difícil d'esborrar. El còlera fantasma-morbo-assiatic de 1912 quedarà clavat com un afrentós «Inri» caricaturesc damunt el portic de la casa dels sabis de la xeringa.

¡El còlera!... ¡Ja, ja, ja ja!... Ells ja tenen el remei: el làudano. Però, ara, pera aplicarlo, no'ls queda sinó un recurs: inventar uns quants casos sospitosos.

Sinó que, aixís y tot, lo més probable es que ningú se'ls cregui.

Perquè'ls veritables *sospitosos*, d'ara endavant, seran els sabis.

FRA NOI



L'ILLA DE LA CALMA

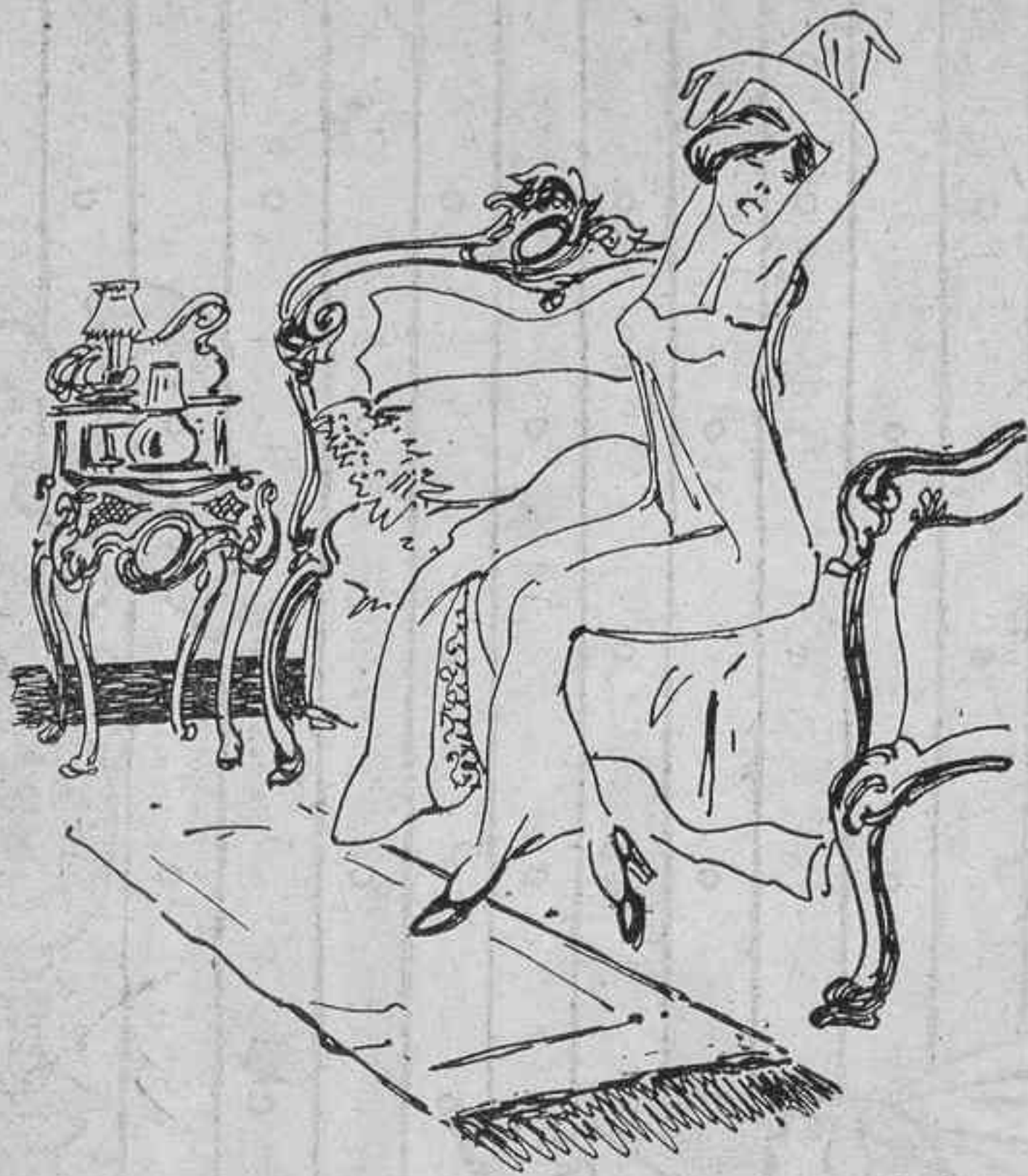
VII

EL MIRADOR

Sortint d'aquets carrers de que hem parlat, prepara't a rebre una impressió de les més belles y solemniats que hakis pogut gaudir en la vida.

Figura't que, com en un diorama, després d'una mitja fosca, te porten a una terrassa, te posen el mar al davant, te l'extenen fins a l'infinit, t'hi aboquen tot el blau de tota l'aigua del Mediterrani; encenen totes les clars, hi deixen anar tots els nuvols més brodats d'or y de porpra, y llessen damunt de les ones una volior de

ELS QUE SÓN A FORA



—¡Sí! El camp es deliciós, però jaquell «Tívoli», aquell carrer de Fernando, aquell Royal...!



—Tinc l'honor de convidarla al ball de coques.
—¡Mil gracias! Però ¿es precis menjar coca, tot ballant?



—¡No! Si no m'arriba de Barcelona el vestit de seda verda, jo demà a la font del Gripau no hi vinc. No vull fer papers ridículs.

barques ab totes les ales exteses; te fan seure damunt d'un mur, rovellat pel temps y la salabor; t'abriguen ab la catedral més besada pels sols ponents y més roenta de foc del cel, y més colrada per les centuries, y t diuen: «Seu y admira».

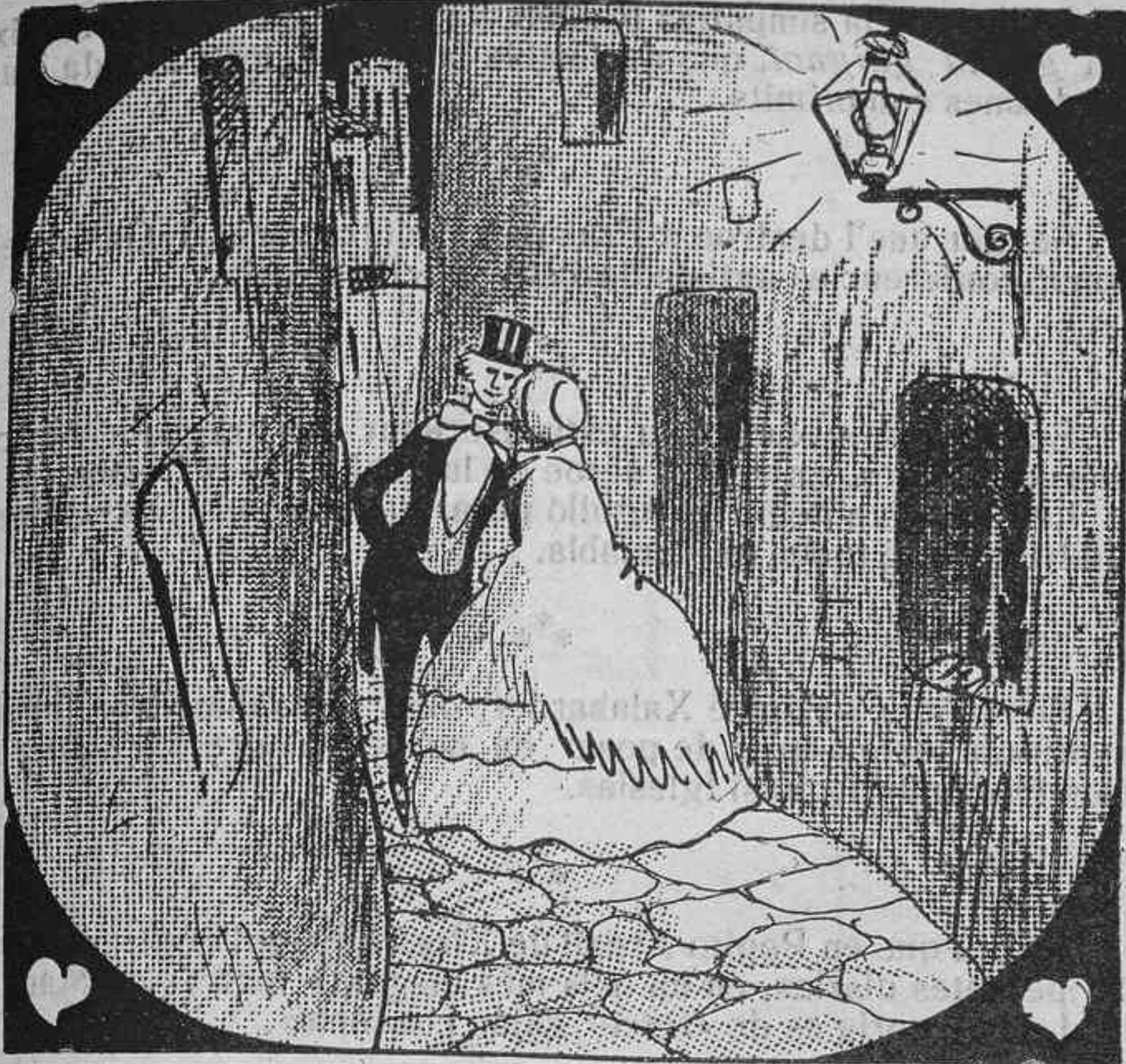
Allí ont seus es una muralla de les que encara queden a Palma, y de les que haurien de quedar, si els aterradors de muralles no tinguessin tanta pressa a tirar parets velles a terra pera encastarhi cases noves d'arquitectura de fielat; els murs són la seu de Palma; els barcos de baix són les aurenets que van y venen d'Espanya; el mar es Ell, el Mediterrani; y els dos brassos que s'eatenen pera rebre l'aigua de la badia, abressantla ab amor d'illa y gronxantla a la seva falda, l'un du tot un vol de cases, parades damunt de la verdor, mateix que papellones blanques, y l'altre un rengle de molins, ab els mocadors extesos, despedint les barques que volen, y si tot això que veus no t'atura, no has nascut pas pera viure en cap illa.

Tot això't diu: «¡Deixa't de presses, que la vida es massa curta pera còrrela desbocat! ¡Pensa que sempre hi hà un més enllà que no podras aconseguir mai! ¡Compta que, per molt que corris, mai s'inventarà cap eina que corri tant com el pensament! Atura, doncs, aquet pensament y ja que has trobat un llibre de contemplació com Mallorca, pare d'aquell Raimond Lull, para't un moment y reposa, que de llocs pera reposar tan bells com aquet, y tan serens, y tan voltats de blavors, no se'n troben pas a tot arreu».

Compta tu que, pera reposar an aquet lloc de solitud, hi hà un jardinet vora del mar, que essent racer es una miranda; que'ls arbres s'ageuen terra endintre pera fer ombra als contempladors y no privarlos hi la visió; que no passa ningú que destorbi, que tothom calla y tothom medita, com si l'immens espectacle els imposés el silenci; que l'aigua no para un moment de reflectir els nuvols que passen, y'n passen sempre y a totes hores. Compta que allí veus pondre el sol, y que pondre's el sol a Mallorca no es com pondre's a tot arreu. Hi gasten més foc y més boires, y cremen més llum y més encens, y s'hi emmirallen més coses belles, y compta que l'aire salat sembla que't venti ab llunyarries, y si comptant ab tot això no creus, ab mi, que un país de calma es un país ideal, Déu te castigui a portar pressa.

Ningú en du an aquet lloc, ni ningú en pot dur. Un home que passés corrent, no el sabrien concebir. Dos o tres diu que se n'hi han vist correr, y es que corrien a martarse, creient que allí acabava el món, y's tiraven a baix dels penyals. Allí, poetes rimant el seu pensament ab el mar; allí, llegidors de versos ab el llibre clos a les mans, pera contemplar el llibre més gran; allí, ànimes solitaries, ubriagantse de claror y obrint el cor a la vida; allí, parelles d'enamorats, no parlant de tantes coses que tenen pera dirse, y allí els que saben d'escoltar y els que saben sentir y saben veure, y allí tots els contemplatius, y els aimants de tots els colors, y els escoltadors del silenci. ¡No; de pressa, allí, no pot dursenhi! ¡Això's deixa als miseriosos que van adelerats a morirse!

Per aquell mirador tan solzament, podia el rei en



D'AHIR A AVUI

Ont anaven, abans, a festejar els senyors Esteves.

Jaume primer pagar cinc centes galeres y batallar fins a morir, pera treure els moros d'aquesta illa.

La veritat es que no'n són ben fòra.

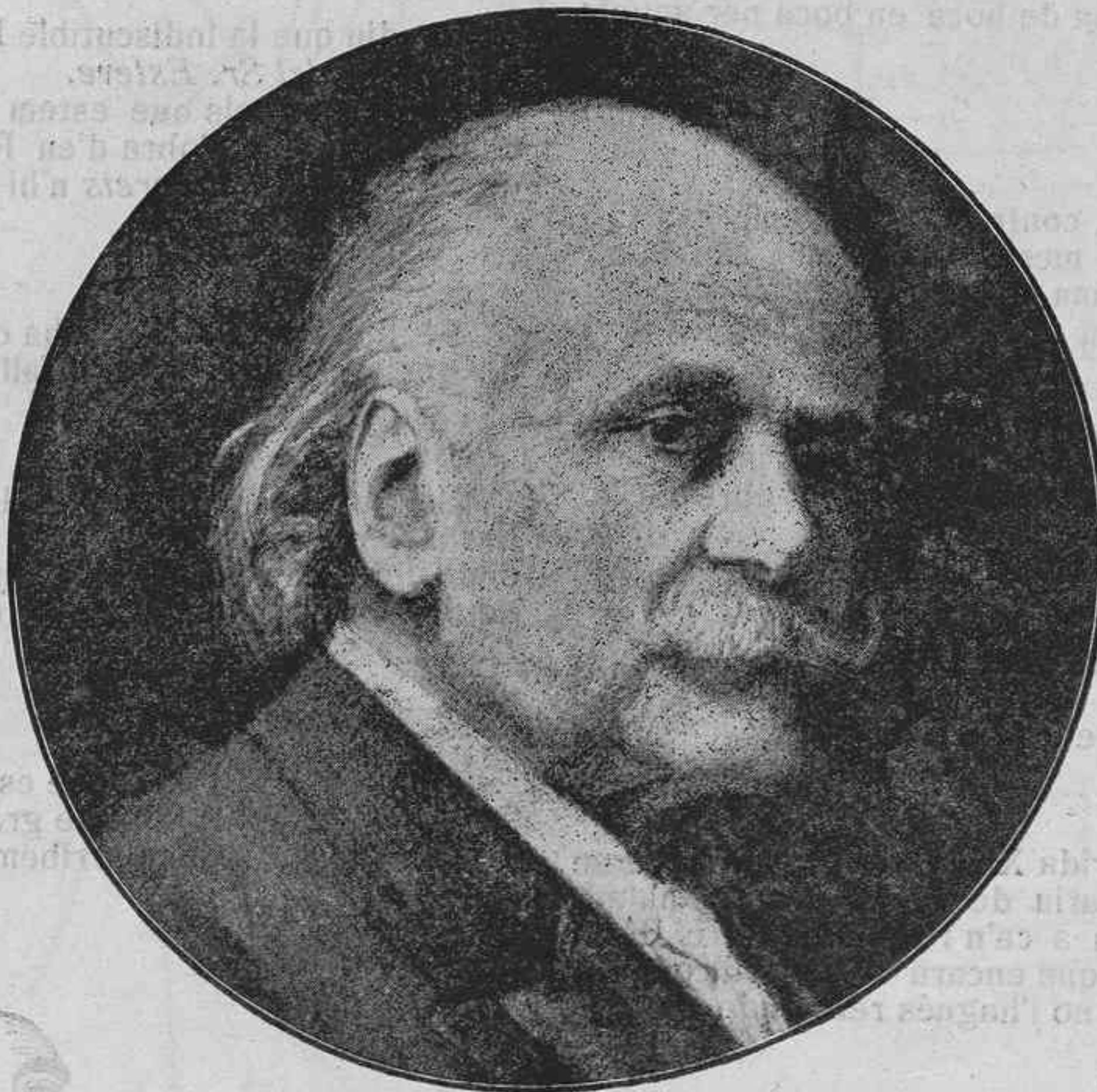
Aquest esperit contemplatiu davant del mar y davant dels nuvols y de les coses que no tenen amo, ens ho devia encomanar el moro.

XARAU

L'home més enfeinat

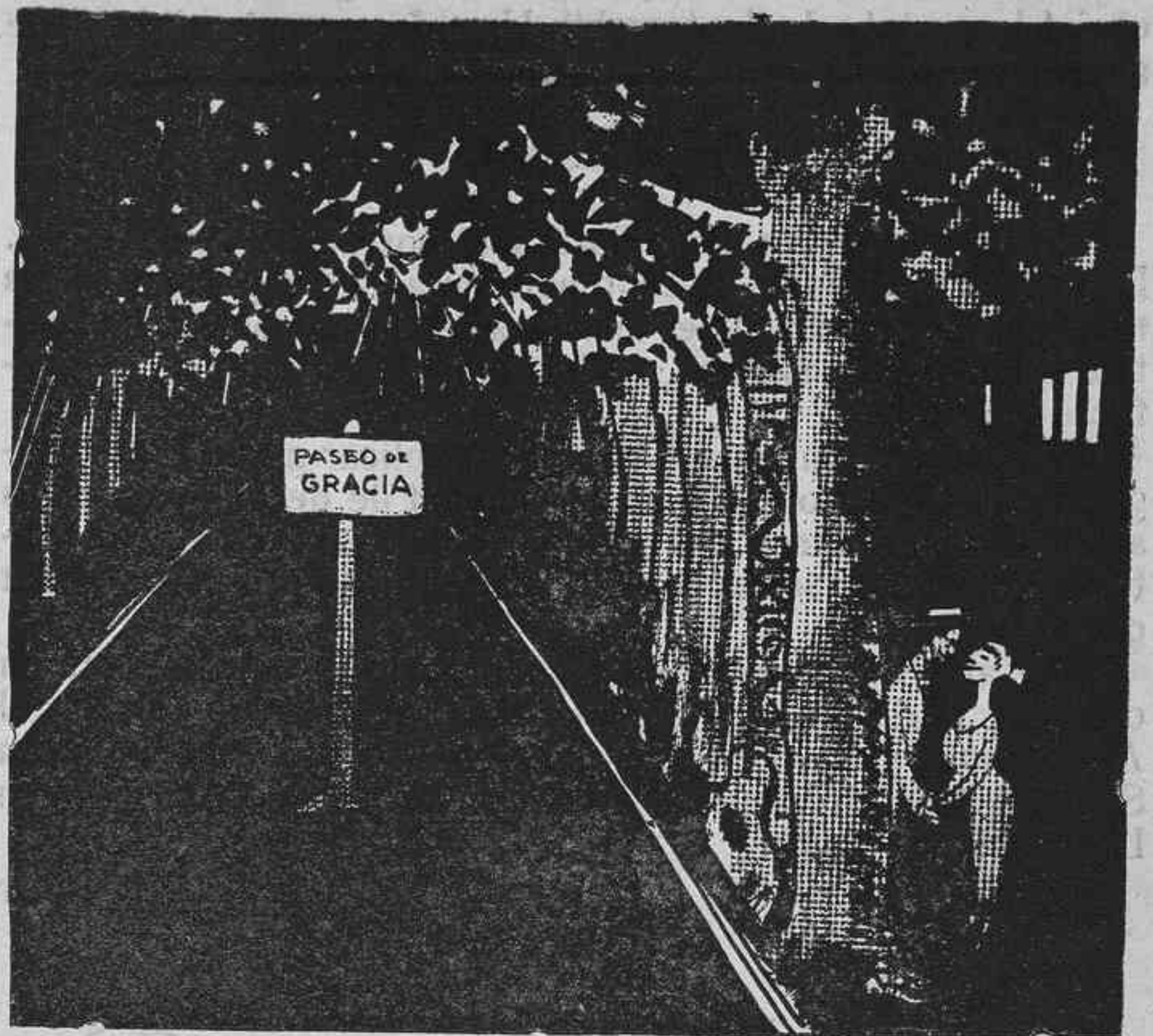
Al Municipi han popularitzat les seves castellanes, en Coll y Garriga; les seves intemperancies, en Carreras Candi; la seva tristesa, en Lluhi; la seva fermesa, en Nualart; les seves arrogancies tenoriesques, en Figueras; la seva acometivitat, en Lladó, y la seva cartera gegantesca, l'amic Oriol Martorell. No hi hà regidor, alt o petit, que no se signifiqui per una particularitat o altra, aposta pera esser posada en solfa.

Però, entre tots, el qui ofereix a la sàtira un camp més ample, el més típic, en molts casos unic, es en Pich. S'ha pintat an en Pich baix tots els seus aspectes. Ha sigut, la seva personalitat, estudiada com a polític, com a orador, com a estadista y com a industrial. Lo que no s'ha dit d'en



ELS QUE SE'N VAN

Mestre MASSENET,
celebrat compositor francès, mort fa pocs dies.



Ont van a festejar, avui, els Estevets.

Pich, que es un home atrafegat com cap més n'hi hagi, que no viu, ni menja, ni té temps pera res, com no sigui pera fer les coses a corre-cuita.

Hi hà qui s'alaba del seu saber, de la seva guapesa, del seu modo de vestir o de la seva fortuna. En Pich, més modest, més senzill, desprecia aquestes qualitats pera significarse, acontentantse ab esser l'home més ocupat de Barcelona. En Pich posa tot el seu afany en fer veure que va de-

pressa, que té tard, que l'esperen en tres dotzenes de llocs a l'hora y que d'ell, de la seva presencia, en depenen la vida y la prosperitat de la ciutat, quan no el pa de milers y milers de families. Aneu a casa seva:

—El senyor Pich?

—Acaba de sortir.

—¿Tornarà?

—No podem dirli.

—¿Vindrà a dinar?

—Es difícil assegurarho.—

Y aixís, continuament, una y cent vegades, si convé.

Estiueja, y es a Barcelona; viatja, y's deixa veure per les Rambles; tracta grans afers politics y dirigeix instalacions; serveix als correligionaris y als amics y procura pera ell a l'hora. Això sí, tot de pressa: ab una velocitat y una rapidesa verament sorprendedores.

Quan per casualitat logreu cassarlo, quan s'arriba a posarli al damunt la vista, el trobeu agafant el barret, baixant l'escala o

obrint la porteta de l'automobil. Heu de comunicarli qualque assumpte interessant:

—Pugi.—

Y us convida a un petit passeig.

—¿Ont và?—

En Pich consulta una llibreta atiborrada d'apuntacions. Les notes municipals se confonen, en aquelles planes, ab els metres de fil electric y les marques de les bombetes. La política y l'industria marxen, en les planes del *carnet*, de perfecte acord.

L'automobil va rodant, y heu d'explicar an en Pich l'objecte que us proposaveu, prescindint de detalls y extrems secundaris. Mentres us escolta, pensa en Pich en una vintena de noves *instalacions* y en adquirir la propietat de set o vuit diaris.

Per això equivoca molts cops la porta, y entra al cafè en comptes d'a Càla Ciutat, a la *Casa del Pueblo* en lloc del *Poliorama*, y diu, aleshores, al mosso lo que volia dir an en Sostres, y an en Vila lo que havien de saber l'Alarma o en Lerroux.

BLET



■ A teló tirat s'hauria de titular, en aquets temps de nyonya que correm, aquesta secció d'espectacles barcelonins, tan mancada de noves interessants y suggestives.

Y, es allò que's diu, ja que no passa res trascendental, res que mereixi la pena de comentarse, serà qüestió d'entretenir-nos en apuntar les coses que corren de boca en boca per aquets móns de Déu.

Se diu, doncs...

Se diu que'l gran Enric Borrás, contractat per l'empresa Cadira y Companyia, treballarà tres mesos a l'«Arnau» ab l'unic y exclusiu objecte de fer la santíssima al Borrás *de enfrente*.

Se diu que don Angel Guimerá, generosament recomanat an en Pous y Pagés per en Bonavía, està fent passos pera que la companyia del «Sindicat d'Autors» li estreni alguna obra de les moltes inédites que té en cartera.

Se diu que en Crehuet està acabant un drama mimic pera l'Adams. Encara no se sab el titol, però els que coneixen l'obra opinen que serà una pantomima que *cridarà* molt.

Se diu que la gentil Marguerida Xirgu, després d'haverse apedassat ella mateixa l'indumentaria de *Terra Baixa*, ha adquirit vintinou trajos de gran món a ca'n Paquin de París. Està encantada d'aquet modisto y diu que encara li hauria comprat molts més vestits si el seu senyor no l'hagués retinguda.

Se diu que en Pompeius Gener ha arreglat pera'l *grand guignol* el seu drama *Miquel Servet*. Probablement tindrà la satisfacció de veuresse'l estrenat al «Circo Barcelonés».

Se diu que la simpàtica Roldán ha entrat tan *llatina* an això del *grand guignol*, que no sembla sinó que tota la vida hagi fet drames comprimits.

Se diu que'l destronat Franqueza contractarà al Gallo pera donar conferencies antisindicalistes al «Principal».

Se diu que en Rucabado està escrivint una tragedia de costums polítiques, en vers, l'héroo de la qual serà en Cambó.

La donarà a llegir a l'Agulló pera que li repassi els endecasílabs y els hi toqui, si li sembla.

Se diu que'l mestre Xalabarder, qual restabliment celebrem moltíssim, està a punt de posar en música alegre les conferencies tristes de l'Ignasi Iglesias.

Se diu que en Pepito Arnall de Xirgu ha sigut contractat, per 10 pessetes diaries, en un dels més elegants teatres de Madrid. La categoria es de «tercer galán consorte».

Se diu que en Xavier Viura ha entregat a la empresa del «Sindicat» un drama en sis actes, adequat al Paralel.

Y permeti'ns el llegidor amable que siguem indiscrets una vegada a la vida. El drama en qüestió passa a Granollers y's titula *Brindis de sang*; es de gran espectacle, necessitantse pera la seva representació nombrosa comparseria, bailarines, camareres vieneses, banda de cornetes y requetè.

Se diu que aviat tornarem a tenir an en Blanca aquí. Va embarcarse ab l'intent d'anar a fer un *capitalito* y tornar; però sembla que'l *capitalito* ja'l devia fer abans, porque els passatgers del seu vapor s'han ficat en que, durant la travessia, *descambiava* tot sovint.

Se diu que la indiscutible Baró tindrà un paperet molt bonic en *L'auca del Sr. Esteve*.

No obstant, els que estem en el secret sabem que n'hi tindrà molts, perquè en l'obra d'en Rusiñol hi ha de sortir la processó de Corpus y de *paperets* n'hi haurà en abundancia.

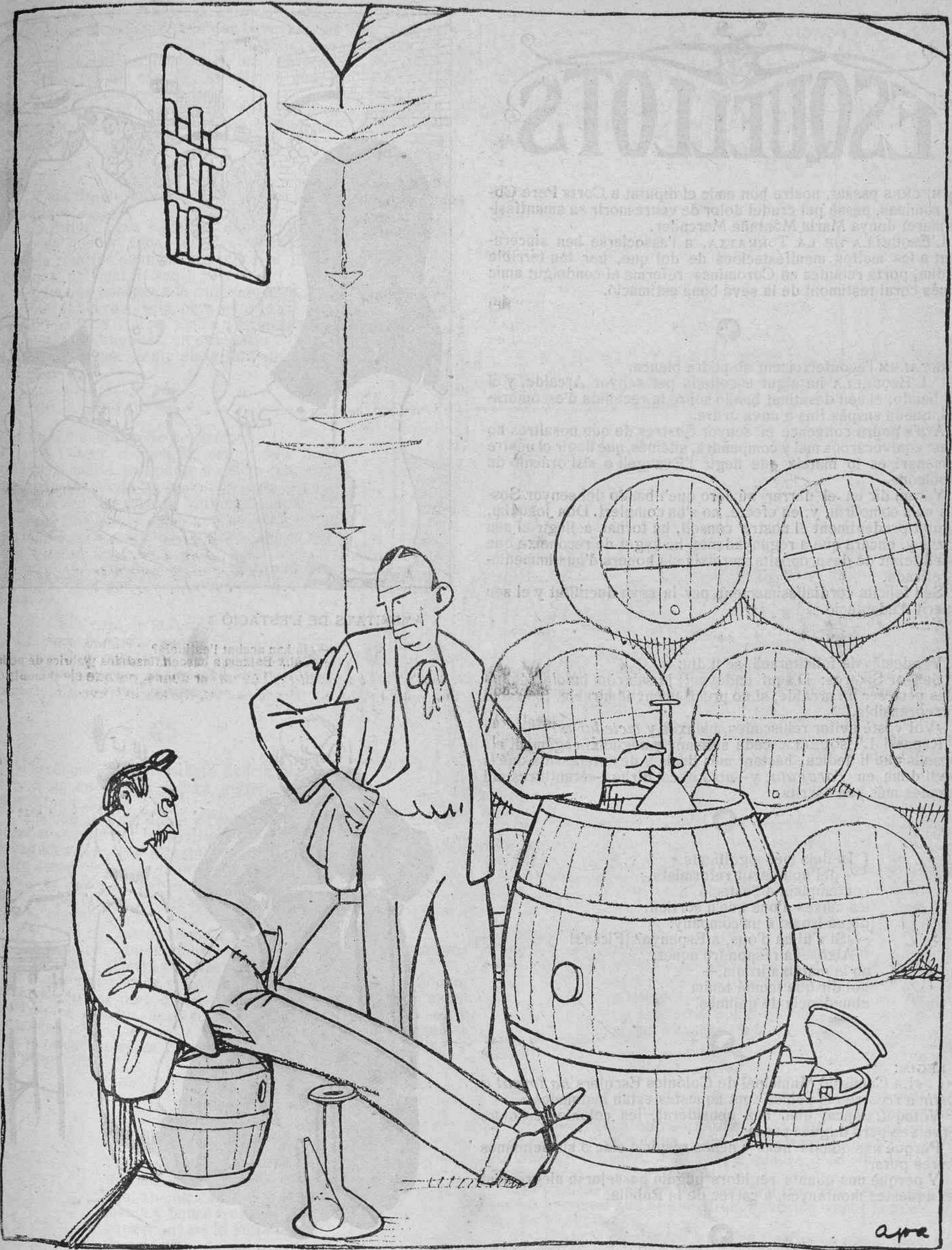
Se diu que la Meller s'ha ofert an en Martí Giol, pera en cas de que, definitivament, li fallin en Jaume Borrás y en Parreño.

Se diu que'l cèlebre Max Linder ha desistit de venir a treballar a Barcelona. No se saben ab certesa les causes de tan sensible determinació, però se suposen: es que ha sapigut que ara, aquí, està de moda el guinyol català y no vol competencies de *risa*.

Se diu...

Però ¿què es lo que no's diu, a falta de grans noticies, quan arribem a l'estiu?





DESCONFIANSA

- Y d'això del socialisme catòlic ¿què me'n dius?
- No sé, no sé... Deu ser un socialisme *batejat*.

ESQUELLOTS

DIMECRES passat, nostre bon amic el diputat a Corts Pere Corominas, passà pel crudel dolor de veure morir sa amantíssima mare, donya Maria Montaña Mercader.

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA, a l'associarse ben sincerament a les moltes manifestacions de dol que, per tan terrible perdua, porta rebudes en Corominas, referma al condolgut amic el més coral testimoni de la seva bona estimació.

SENYALEM l'aconteixement ab pedra blanca.

L'ESQUELLA ha sigut escoltada pel senyor Arcalde, y el seu bando, el seu desatinat bando sobre la recullida d'escombraries, queda suspès fins a nova ordre.

Ara's podrà convence el senyor Sostres de que nosaltres no solem equivocarnos mai y compendrà, además, que llegir el nostre setmanari es lo mateix que llegir l'Evangeli o «El oráculo de Napoleón».

Varem dir en el darrer número que'l bando del senyor Sostres no's compliria, y, en efecte, no s'ha complert. Don Joaquim, seguint prudentment el nostre consell, ha tornat a llegir el seu *úkase* y, encara que a reganyadents, ha hagut de reconeixe que aquell teixit de despropòsits mereixia els honors d'una immediata retirada.

Se'l felicita cordialíssimament per la seva ductilitat y el seu esperit d'adaptació.

Y...

**

Y, además de felicitar-se'l, se li diu:

Senyor Sostres: D'aquí endavant, ja sab còm ha d'arreglar-seles pera ser un arcalde, si no precisament admirable, tolerable y irrepreensible.

¿Vol vostè evitar relliscades, planxes y meteduras?

Repassi L'ESQUELLA cada setmana y segueixi cegament els consells que li dedica, bastant més lleals y desinteressats que'ls que li dona en *Tarugata*, y—això ni cal dirho—setantatres mil vegades més ben escrits.

UN dels més significats del nou partit reformista, contemplant a l'estació les caixes d'ous que'n sortien, digué ironic a un company:

—¿Si n'hi hà d'ous, a Espanya? ¡Ficsa't!

—Això—va respondre aquet, ab la mateixa ironia,— vol dir que també tenim abundancia de gallines.

LÈGIM:

«La Comissió Municipal de Colonies Escolars ha tornat a sortir a recorre els pobles aont aquestes estan instalades.»

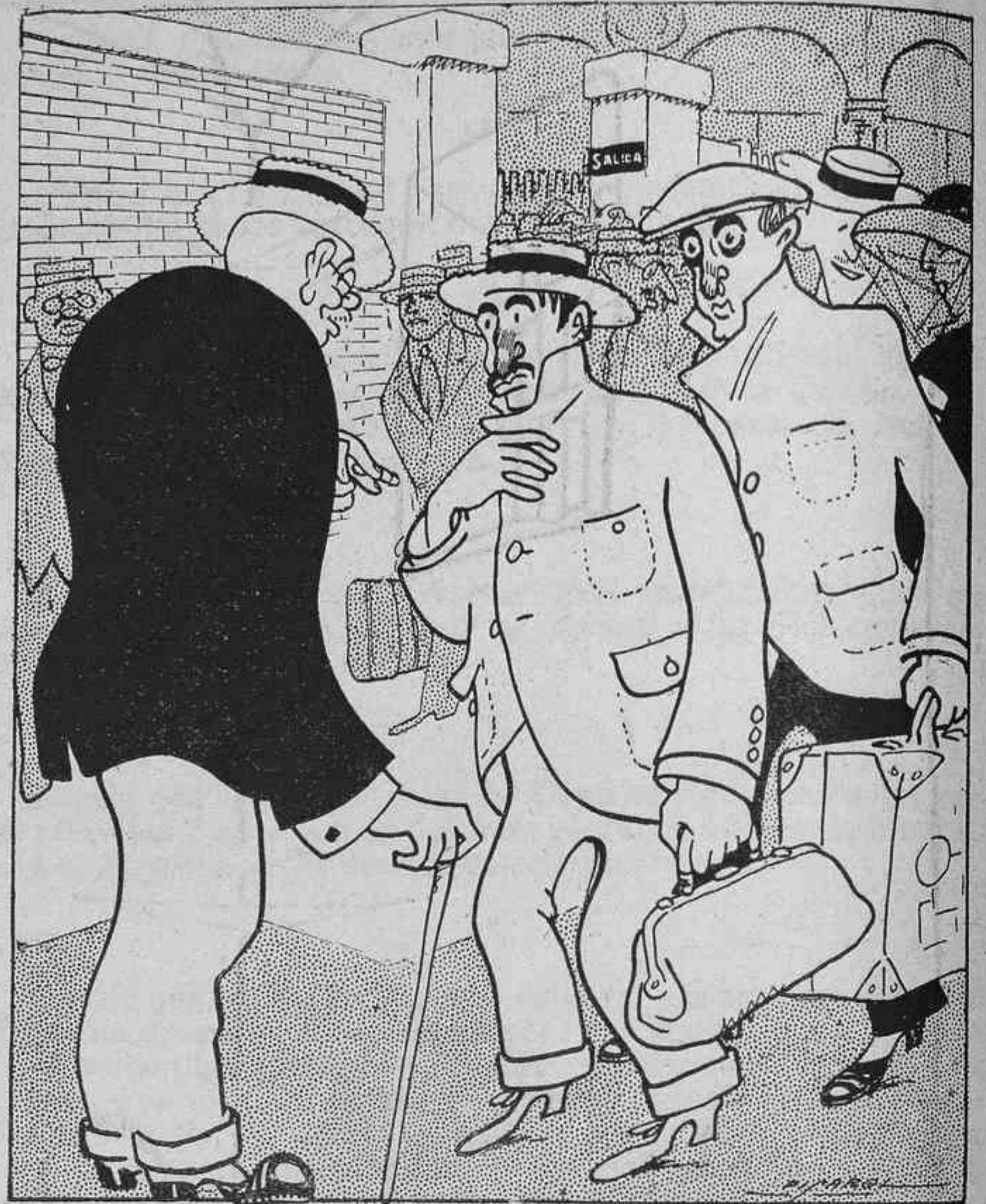
Vetaquí, doncs, que, ben considerat, les colonies escolars serveixen pera dugues coses:

Perquè uns quants nens y nenes respirin cinc o sis setmanes d'aïres purs,

Y perquè uns quants regidors puguin passejarse alegrement per aquestes montanyes, a carrec de la Pubilla.

APRETA, Asquith!... Y no diem «apreta, manco», perquè's veu massa que'l primer ministre anglès no ho es.

A cinc anys de treballs forsats—diu un periodíc de Londres



AMENITATS DE L'ESTACIÓ

—¿Ja han acabat l'estiueig?
—¡Càl... Baixem a buscar flassades y abrics de pells..



CONFLICTE

—Si vingués aquell senyor d'edat, fassi'l seure al silló y que m'esperí.
—Està bé, senyoreta... Però y si m'hi estic jo, asseguda al silló, ¿ont el faré seure?

—han sigut condemnades les sufragistes senyoretetes Evanis y Leigh, per haver tractat de calar foc al teatre Real de Dublin, després d'haverhi escampat bencina, parafina y pólvora, el dia que Mr. Asquith va anar a donarhi una conferencia.

Decididament, com més va més difícil va posantse, a Inglaterra, l'ofici de sufragista. Sobre tot, de sufragista pirotècnica.

**

¡Y encara, si aquí s'acabessin les seves desdites!...

Lo pitjor, pera aqueixes aguerrides dames, es que a cada nova atrocitat seva sembla com si s'allunyés una mica el triomf del ideal pel qual lluiten.

Hi ha que posarse a la raó, senyores.

Pera fer la revolució, pera reformar l'organització política d'un país, s'ha d'obrar ab comediment, ab suavitat, ab prudencia...

¿Que no han llegit els ultims discursos d'en Lerroux?

SENYALS evidents de progrés:

A l'esser reconegut, en un dels nostres dispensaris, un apatxe a qui un company de professió havia propinat una germanívola ganivetada, els metges varen adonarse de que portava tatuat en el cos un punyal, un revolver y les paraules *Apatxe, Pinxo...* y *¡Burro!*

Aquesta darrera es possible que no hi fos, però, indubtablement, es la que hi feia més falta.

Si's cura de la ferida,
aquet simpatic minyó,
la paraula referida
fassi's tatuar desseguida
per en Queraltó.

AB arrobament, ab veritable delicia, llegim en un apreciable colega, perteneixent a la *premsa diaria*:

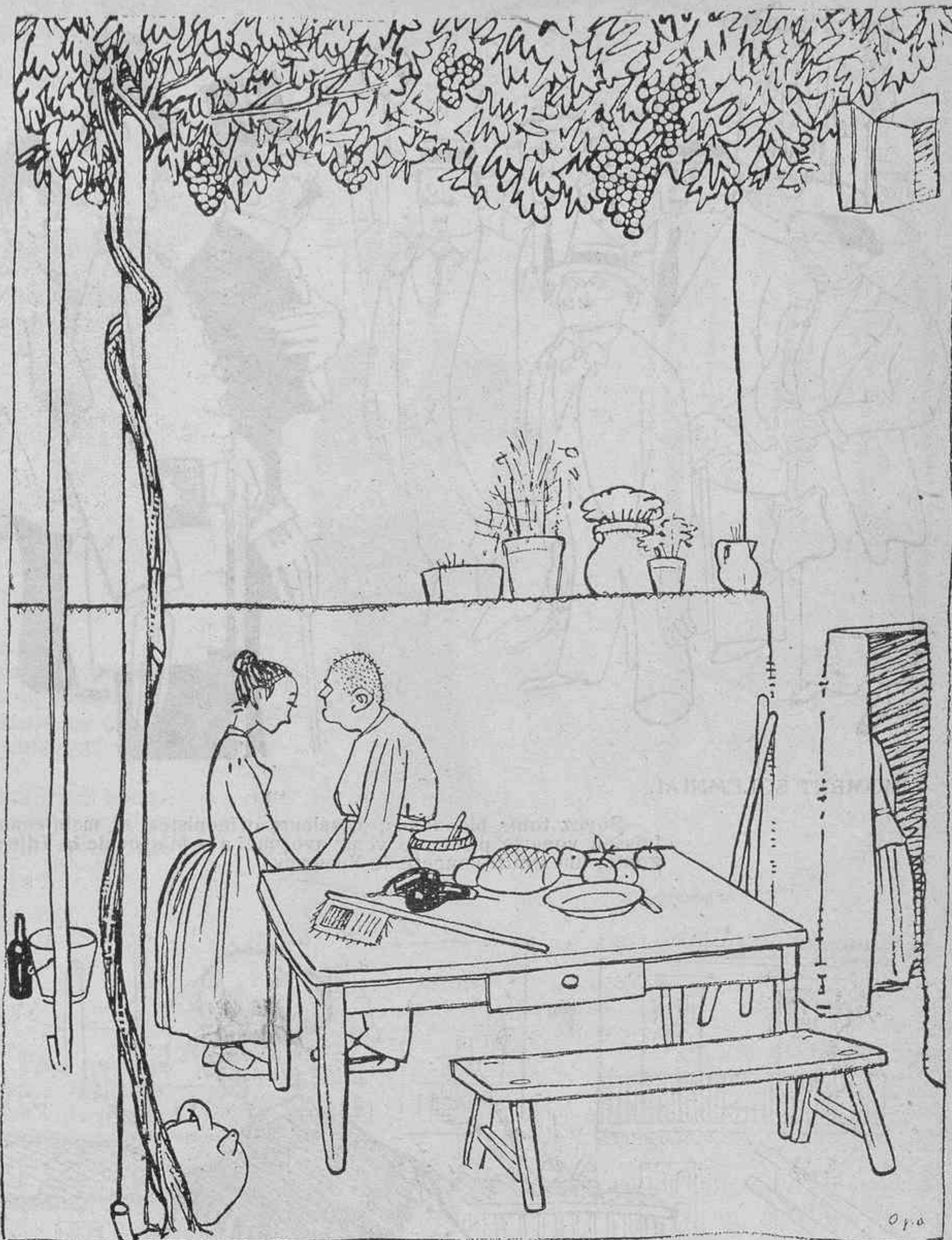
«Els que som del poble y l'estimem y hem posat al seu servei la nostra inteligencia y devegades la nostra llibertat, tenim de combatre sense pietat la diversió dels toros, diversió de reis y de nobles, profit de pobres plebeus que creuen portar tots els seus drets d'home penjats a la quía.»

¡Bé, molt bé, admirablement bé!

Però aquí, a manera de comentari, nosaltres ens permetrem afegirhi quatre senzilles ratlles:

Els que així pensen y en aquesta forma escriuen no poden, no deuen formar part d'una associació que, sense altre mobil que'l de fer quartos, dona corrides de toros, «diversió de reis y de nobles», y remou cel y terra, cada vegada que n'organisa una, pera que la festa resulti ben concorreguda, ben brillant y ben productiva.

PER ordre del senyô Arcalde, a disgust dels venedors y de tantes mils persones de senzilla condició que, ab cinc centims, obtenien menjà y beure fresc y dols, aquest any no hi hà tallades de cindria ni de meló. No'n trobaran ni per mostra. ¿Y per què no n'hi hà? ¿Per por de que, ab elles, don Melquiades fassi la revolució?



NOTA CAMPEROLA

—¿Que es veritat, pare, això que diu la mare, que demà arriben els senyoretetes de Barcelona?...

—Sí, Catarina, sí... ¡Ja cal que obris l'ull!

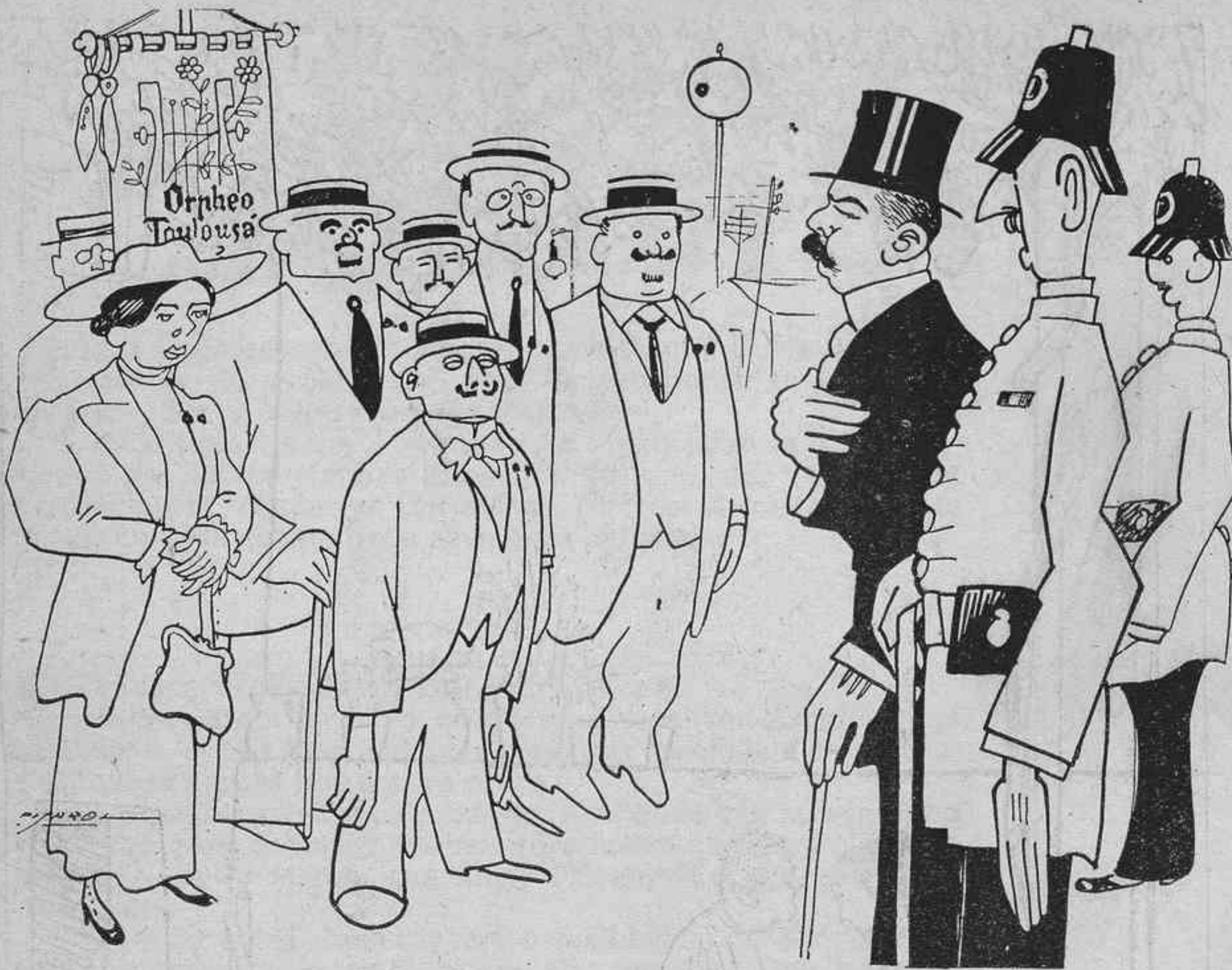
¿Pel romanso dels microbis y l'higiene? No, senyors: està prohibit, perquè'l vendre, a tallades, els melons, es demostrar poc respecte al cap d'alguns regidors.

PERA el dia 25 del corrent està anunciada la celebració d'una gran Festa Helènica en la platja de Roses. Se representaran a l'aire lliure dues obres gregues, *Filoctetes*, de Sòfocles, y *El Ciclop*, d'Eurípides, com també alguns fragments de *Prometheu encadenat*, d'Esquil, jugades pel quadro dramàtic de la «Casa de Família».

De Girona, Perpinyà, Figueres y altres poblacions, són moltes les persones que hi assistiran, haventse venut ja gran nombre de localitats.

Del despatx d'entrades y setis a Barcelona n'està encarregada la casa Marsans Rof, banquers y agencia de viatges.

Augurem an aquesta festa un grandió exit.



MOMENT SOLEMNIAL

—Soyez tous bienvenus, messieurs orfeonistes, et maintenant faiseau vous le plesir de venir avec moi a la Maison de la Ville a gouter une petite coupete de Xampany.

S'averigien de tant en tant unes coses que, a un hom, per acostumat que estigui a veure rareses, el deixen parat.

¿Vostès se figuraven, per exemple, que la gallina, el bacallà, la carn, el tocino, eren comestibles?

Doncs, estaven en un error. No ho són.

Aixís se desprèn de lo que'l dissabte manifestava un diari, parlant de la distribució interior del nou mercat de Sant Gervasi, inaugurat el divendres.

«Hay terminados — deia — veinticuatro puestos fijos, de los cuales dos están destinados a la venta de comestibles y los demás a la de pesca salada, carne, tocino, despojos, gallina, etcétera».

¿Que quin es el diari que ha fet aquesta estupenda troballa?

Es inutil que'ns ho preguntin.

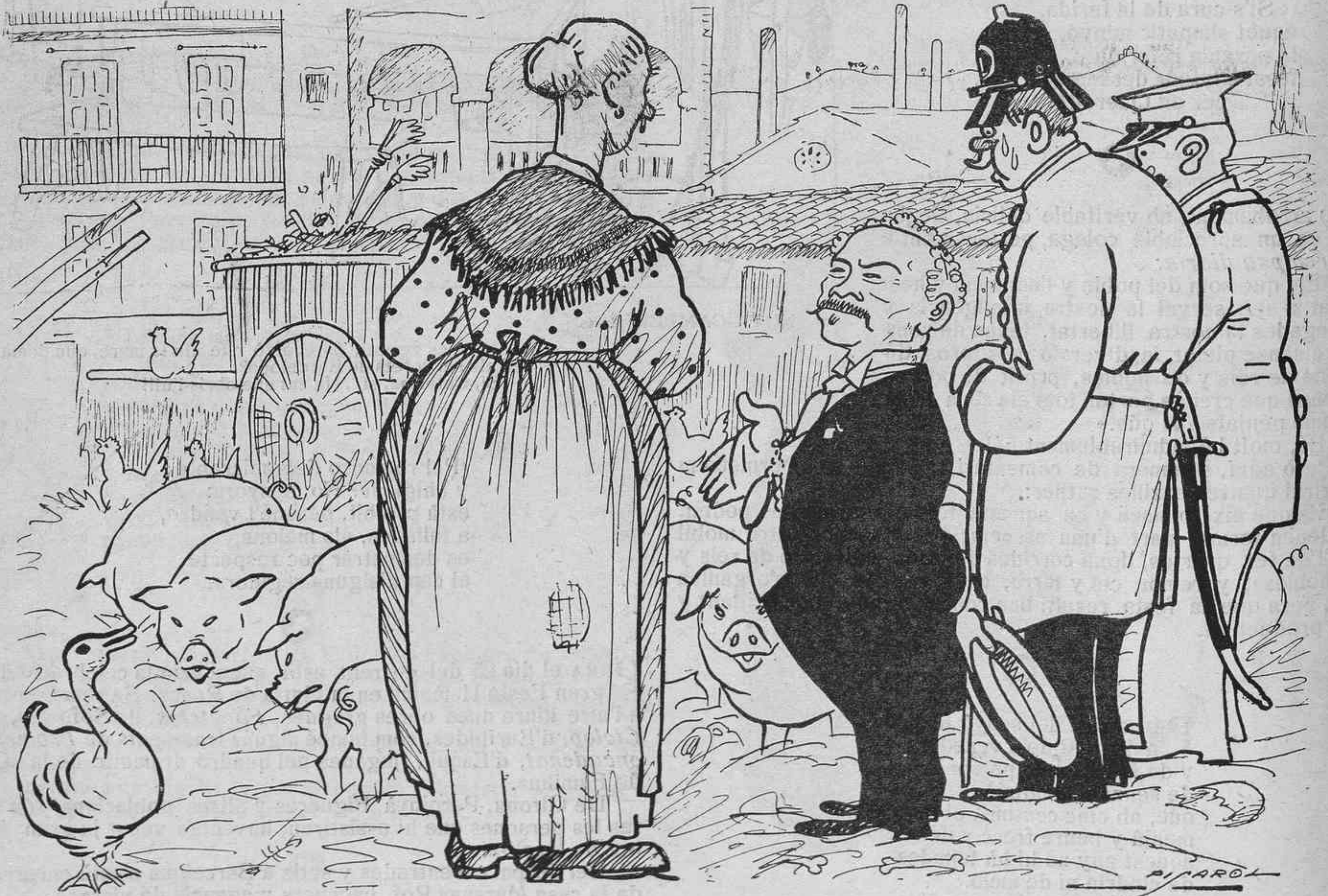
Avui, en la secció d'esquellots, ens hem proposat no anomenar *El Diluvio* pera res.

No saben per què van tan bé les coses de Barcelona?

Fassin el favor de llegir:

Un regidor de l'Esquerra, que té fama de ser dels més actius, falta per dugues vegades a una reunió de concejals que precisament ell ha fet convocar.

L'arcalde dicta un bando sobre la recollida d'escombraries y, tot just acaba de donarlo al public, observa que'l bando no està bé y que es precis modificarlo.



INSPECCIÓ D'HIGIENE

—¿Què li'n sembla d'aquets estadants, senyor Morsilla?

—Té raó, senyora, té raó... Els seus veïns són una colla de porcs.

PIJAROL

Les comissions municipals de Foment, Governació y Hisenda deixen de celebrar la seva acostumada reunió, alegant que no hi hà assumptes importants que resoldre.
 ¿Ho saben, ara, per què van tan bé les coses de Barcelona?

UNA hora o altra s'havia d'acabar el venir noves dolentes del Marroc!

Y, per ara, sembla que ja'n comensen a venir de bones, com per exemple aquesta que copiem:

«S'anuncia la subasta d'un camí que desde el dels Enamorats vagi fins al de Fez. El presupost es de seixanta dues mil pesetes or.»

¡Ja són diners!

Prò, si s'enllassa el camí aquet dels Enamorats —del terme de Sant Martí— ab el de Fez, no cal di que seran molt ben gastats.

DECIDIDAMENT, en Paiva Couceiro es un ximple.

Figürinse que, convensut el «darrer monarquic» portuguès de que la rehabilitació de la monarquia dels Braganzas es un somni, ha resolt retirar-se pel foro y tornar als seus amos els diners que pera intentar la restauració se li havien entregat.

¿Han sentit?... ¡Tornar els diners!...

¡Tan facil que li seria al senyor Couceiro presentar els comptes del «Gran Capitán» o dir senzillament, com aquell tranquil·liso que tots coneixem, que'ls quartos se'ls ha gastat «en lo que le ha dado la gana»!...

Es un ximple, vaja, es un ximple.

¿Veritat, don Lacandro?

UN altre actor català que emigra.

En Lluís Blanca, aquell discretíssim galan jove que, en temps relativament curt, ha fet una brillant carrera artística, acaba d'embarcarse cap a Megic, en busca de diners y de gloria.

Ara sí que haurem de creure en la miseria de la pròxima temporada de teatre català.

¡El Sindicat... se ha quedado sin Blanca!

A un restaurant de montanya, en salonet reservat, hi sopava una parella, y a l'esse' als postres, ¡pim, pam!, degué haverhi discrepàncies y el sopar va acabà en sang. Noies que deixeu portarvos pel promès al restaurant, o bé no accepteu l'oferta, si no voleu pendre mal, o accepteu-la, disposades a donà al vostre company tot lo que, després dels postres, ell us pugui demanar.

L'Amparo es molt desgraciada ab el servei. En poc temps de matrimoni ha hagut de canviar cinc cops de criades.

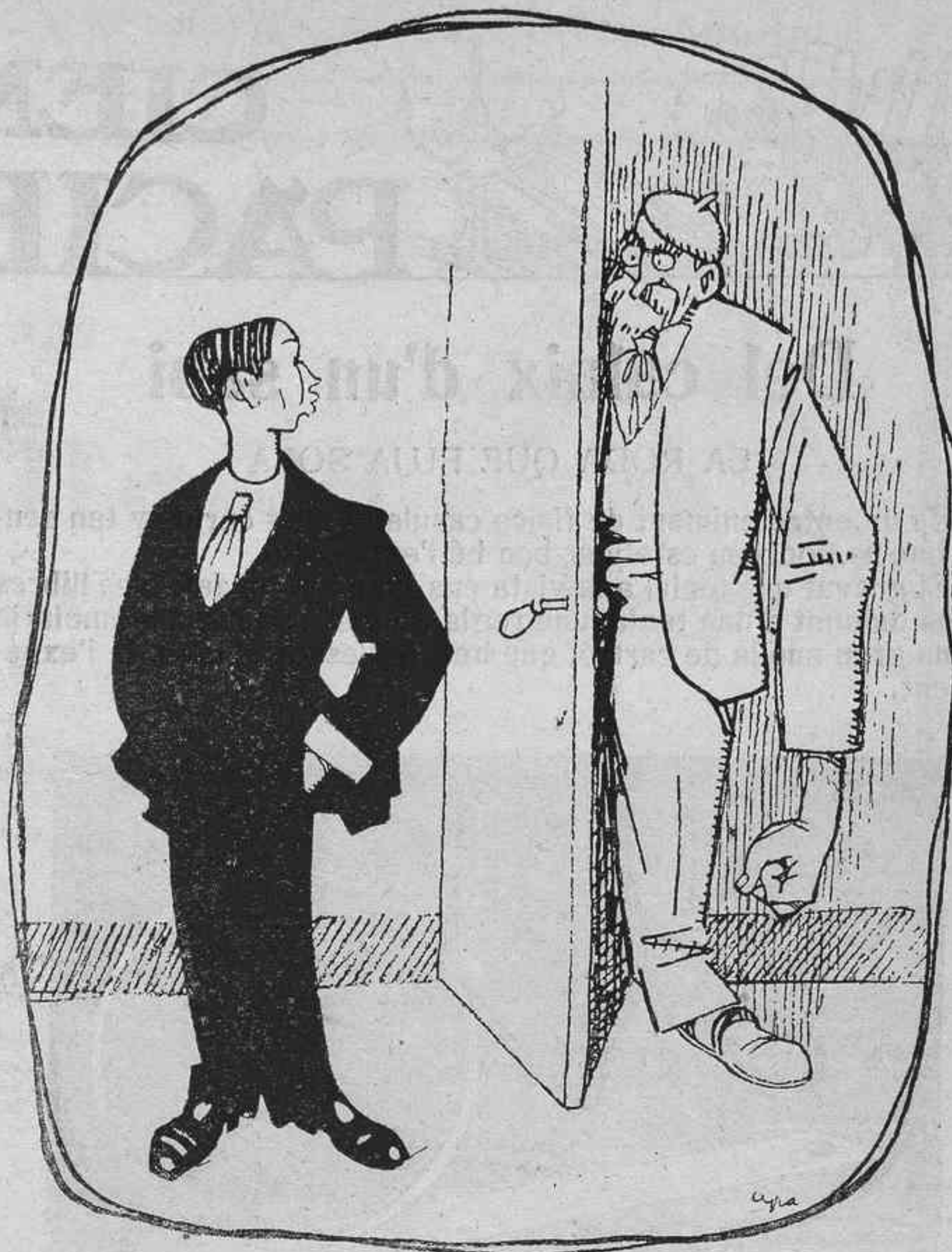
L'altre vespre's topà, al passeig de Gracia, ab una amiga que li pregunta:

—¿Que ets casada, ja?

—Sí; fa mitg any.

—¿Y tens minyona?

—No ho sé, filla... Quan he sortit de casa, bé'n tenia una.



CARLINESCA

—¿Cantant la *Marsellesa*?... ¡gran pocavergonya!
 —No, papà, que la xiulava.
 —¡Ahl...



PAISATGISTES

—Y ¿en què ho has conegut que es una selva això que pinto?
 —En el *murmullo*, home.

ENFANTS terribles.

—Escolta—deia un marrec de quatre anys a la seva mare.
 —M'hauries de deixar el tinter y la ploma, que vull fer una carta pera la nena del veí.

—¡Y ara!... ¿El tinter?... Però si encara no sabs escriure...

—No hi fa res. Ella tampoc sab llegir.

Antoni López, editor — Rambla del Mitg, núm. 20

Imprempta LA CAMPANA y L'ESQUELLA, Olm, 8
 BARCELONA



CIENCIAS Y PACIENCIAS

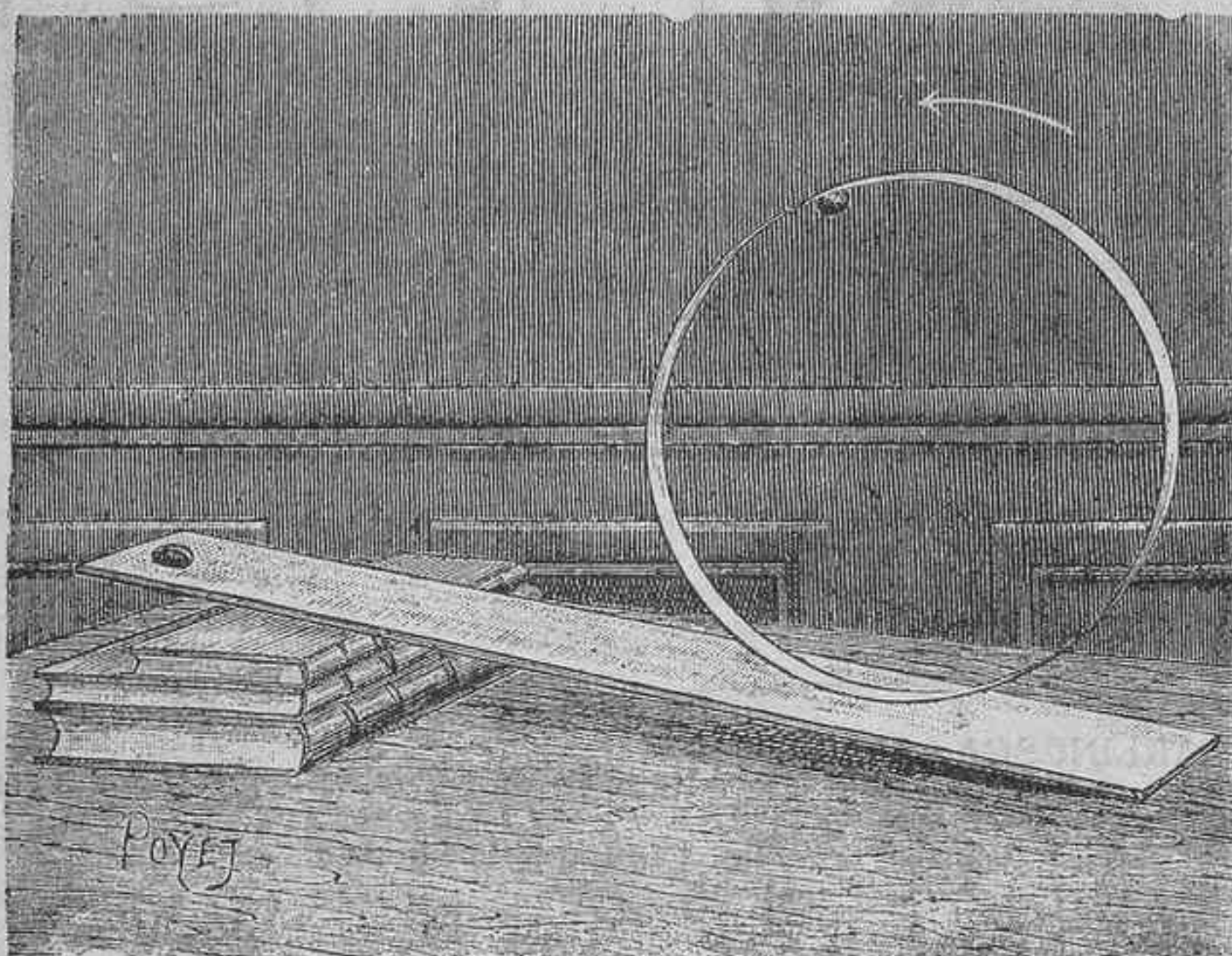


Del calaix d'un sabi

LA RODA QUE PUJA SOLA

Es un entreteniment de física casolana molt curiós y tan senzill que'ns podriem estalviar ben bé l'explicació.

El gravat que tenim a la vista ens ho dona tot fet: tres llibres plans damunt d'una taula, una regla de fusta de regular amplaria y una gran anella de cartró, que haurà d'esser el *clou* de l'experiment.



En un punt qualsevol de l'anella, a la part de dins, hi aplicarem un petit pes, un botó, un trosset de plom, un pegadet de la cre... y ja està. No hem de fer sinó colocar l'anella damunt de la pujada, en la mateixa posició que'l gravat indica y veurem tot seguit com, a causa del pes, la gran roda va pujant, pujant, pujant, pujant...

TRENCA-CAPS

XARADES

I

1.^a, 2.^a, 3.^a 1.^a-2.^a-3.^a, no són totes mortuories.

JOAN ROCABERT

II

El *hu*, part de la persona;
gust, *girats-versa-segona*;
darrera-invers, mineral,
y en els llits sol sê el *total*.

A. B. (a) LO RECTOR DE VALLFOGONA

TARGETA

LAURA T. CARSI

VALENCIA

Combinar, ab les presents lletres, el nom d'una sarsuela castellana.

DOMINICA ROVIRA ORTS

CONVERSA

—¿Ont vas, aquest any, a passar l'estiu, Ramon.
—A Moncada, qu'es un poble que s'hi està molt bé. ¿Y vosaltres?
—Me fa extrany que ho preguntis, haventho anomenat tu mateix.

BENET NADAL

DESTRUCCIÓ DE TOTA MENA D'INSECTES PERNICIOSOS

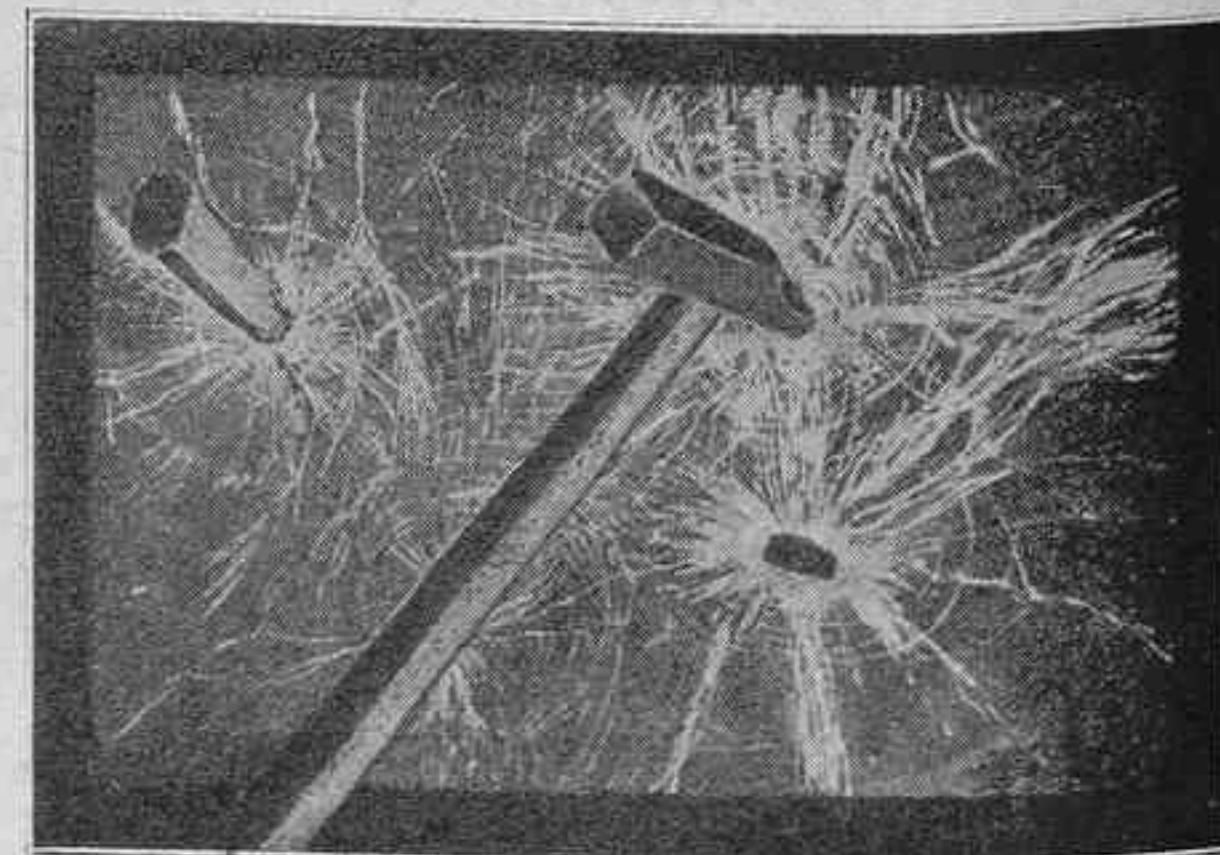
L'Estació Entomològica de la Facultat de Ciències, de Rennes, facilita, completament de franc, receptes pera destruir tota mena d'insectes. Dirigirse per carta a M. F. Guitel, professor de la Facultat de Ciències, de Rennes (Fransa), enviantli el nom exacte o, millor, una mostra de la bestioleta que's vulgui destruir.

UN INVENT DE GRAN UTILITAT

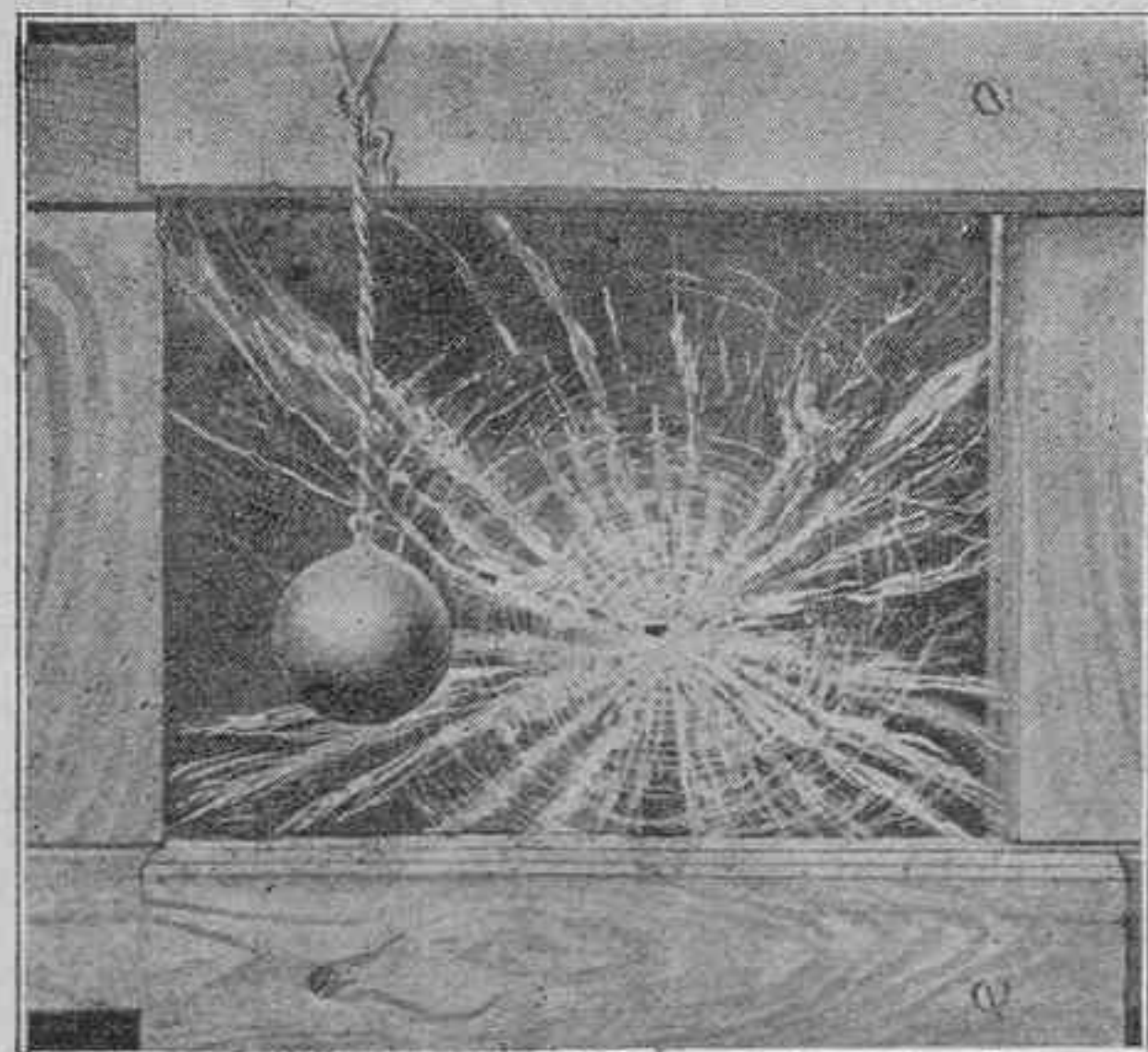
EL CRISTALL «TRIPLEX»

Se tracta d'un cristall que al trencarse, ab la violència que's vulgui, no despedeix fragments, que són, moltes vegades, causants de desgracies. Entre dues planxes de cristall o vidre *gelatinades* d'una cara, s'hi coloca una capa de celuloide. Ben juntes, llavors, les dues planxes, per medi de una premsa hidràulica, s'obté una forta soldadura y queda el conjunt tan net y transparent que ha d'esser un home molt expert que conegui la trampa.

Pera automòbils, vagons de tren y cotxes de tota mena, pera claraboies y, sobre tot, pera habitacions destinades a jugarhi criatures, aquets cristalls han de donar resultats practics meravellosos.



Una escarpa y un martell clavats en un cristall «triplex».



Efectes d'un cop donat a un cristall «triplex» per medi d'una macissa bola de ferro.

Antoni López, editor, Rambla del Mitg, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat n.º 2

Demà, dissabte, dia 24

Número extraordinari de
La Campana de Gracia

8 planes, totes de forta actualitat

10 centims



Edicions populars d'en Santiago Rusiñol

Anant pel món. (2.ª edició)	Ptes. 1
El místic. (2.ª edició)	> 1 (Agotada)
Oracions. Am música d'E. Morera. (2.ª edició)	> 1
Fulls de la vida	> 1 (Agotada)
Els Jocs Florals de Canprosa. (2.ª edició)	> 1
El bon policia.	> 1
Monologs.	> 1
La bona gent.	> 1 (Agotada)
Tartarin de Tarascó. D'A. Daudet. (Quart miler).	> 1
El pati blau.	> 1
El poble gris.	> 1 (Agotada)
La mare. (3.ª edició). (Quinzè miler).	> 1
La «merienda» fraternal. (Quart miler)	> 1
L'Alegria que passa.	> 1 (Agotada)
L'heroe.	> 1
Llibertat!	> 1
La fira de Neuilly	> 1



Els savis de Vilatrista.	Ptes. 1
L'auca del senyor Esteve.	> 1
L'hereu Escampa	> 1
En Tartarin als Alps	> 1
La llei d'herencia.	> 1
Aucells de pas.	> 1
La intel·lectual	> 1
El redemptor	> 1
Cors de dòna	> 1
El Teatre per dins	> 1
Dol d'«alvivo»	> 1
El daltabaix	> 1
El titella prodig	> 1
La nit de l'amor	> 1
Del Born al Plata. (Impressions de viatge.).	> 1
Port - Tarascó, d'Alfons Daudet. Traducció.	> 1
El pintor de miracles	> 1
La Verge del Mar.	> 1
El despatriat	> 1

COLECCIÓN DIAMANTE

TOMO 115

Manón Lescaut

por el ABATE PRÉVOST

Un tomo: Ptas. 0'50

Edición en papel de hilo. » 5'00

» » » » » encuadernado » 8'00

Està per agotarse l'edició del llibre dels solters y de gran utilitat als casats

EL QUART DOLS

LLAMINADURES DEL COR

Preu: 2 rals

NOTA. — Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliuranses del Giro Mútuu o be en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitg, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet, ademés, un ral pera certificat. Als corresponents se'ls otorguen rebaixes.



NITTA-JO

Celebrada cansonetista francesa, que actualment fa les delícies dels parroquians del «Bosque»